BIJVOEGSEL, behoorende bij Hollandsch Zuid-Afrika van 15 No ember 1913, No. 5 (5de Jaargang).

HOLLANDSCH ZUID-AFRIKA.

ADRES VOOR REDACTIE: AMSTERDAM, KEIZERSGR. 389. (TEN KANTORE DER NEDERLANDSCH ZD.-AFRIKAANSCHE VEREENIGING
ADRES VOOR ALLES, WAT DE ADMINISTRATIE BETREFT: P. VERGERS, VAN WOUSTRAAT 10, AMSTERDAM.

INHOUD VAN HET ALGEMEENE GEDEELTE: — Officiëele Berichten — Een Feestavond (blz. 2—3); — Studie van Stamverwanten aan Nederlandsche Universiteiten (blz. 3); — Wat Zuid-Afrika voor onzen Handel is — en kan zijn (blz. 4—11); — Jingoïsme en Profijt (blz. 12); — Gemengde Berichten; — Advertenties.

INHOUD VAN HET GEÏLLUSTREERDE GEDEELTE: — Het Kindertehuis te Langlaagte, Transvaal (bl. 1—3); — Nongkouse, 'n Episode uit die Suid-Afrikaanse Geskiedenis, deur L. d. P. (blz. 4—5); — Nieuwe Boeken — *Die Kappie Kommando*, door Johanna Brandt; *Het Zwarte Gevaar*, door J. Lub (blz. 5—8); — Advertenties. — ILLUSTRATIES: Het Kindertehuis te Langlaagte (5 stuks); Mevrouw en Consul-Generaal Van Kerwich Verschuur; Mevr. Johanna Brandt; Mevr. van Warmelo; J. Lub; De wilgen op „Harmonie;" Een door-gesmokkelde brief (3 stuks); De stier Jan II.

OFFICIËELE MEDEDEELINGEN

VAN HET BUREAU VAN DE NEDERLANDSCH ZUID-AFRIKAANSCHE VEREENIGING.

De Redactie van het Maandschrift *Hollandsch Zuid-Afrika* (zoowel wat het geïllustreerd gedeelte, als wat het bijvoegsel voor algemeen nieuws betreft) wordt bezorgd onder toezicht van het *Bureau* van de *Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging*. De verantwoordelijkheid voor den inhoud van geteekende stukken berust uitsluitend bij de schrijvers daarvan.

Het doel der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging.

De *Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging* stelt zich ten doel (zie Art. 1 der *Statuten*):

Binnen de perken, door de internationale rechtsverhoudingen aangewezen, door alle wettige middelen al datgene te doen, wat strekken kan om:

1°. de banden met onze stamgenooten in Zuid-Afrika nauwer toe te halen en, in overleg met hen, aldaar hulpbronnen voor landbouw, nijverheid, handel en andere stoffelijke belangen te openen en te ontwikkelen of de opening en ontwikkeling daarvan te bevorderen;

2°. de publieke opinie zoo ten onzent als in het buitenland over de toestanden in Zuid-Afrika voor te lichten.

Elk streven om bij wijze van propaganda op de zedelijke of godsdienstige gesteldheid der bevolking dezerzijds invloed uit te oefenen, blijft daarbij uitgesloten.

Leden en Donateurs.

Leden der Vereeniging zijn zij, die met het hierboven (volgens Art. 1 der *Statuten*) omschreven doel instemmen en eene jaarlijksche bijdrage betalen van tenminste *Drie Gulden*. Het boekjaar der Vereeniging loopt van 1 Januari tot 31 December (zie Art. 5 der *Statuten*).

Het staat aan de afdeelingen vrij, *begunstigers* aan te nemen, die eene geringere jaarlijksche bijdrage dan 3 gulden, doch ten minste 1 gulden betalen (zie Art. 5 der *Statuten*).

De algemeene vergadering heeft, op voordracht van het bestuur, de bevoegdheid, *eereleden* te benoemen, die dezelfde rechten hebben als de leden (zie Art. 5 der *Statuten*).

Donateurs zijn zij, die minstens 100 gulden in eens in de kas der Vereeniging storten; ook deze hebben gelijke rechten als de leden (zie Art. 5 der *Statuten*).

Aan de *Leden* der *Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging* wordt, krachtens hun lidmaatschap en zonder vergoeding van eenigerlei aan de uitgave verbonden kosten, dit Maandschrift *Hollandsch Zuid-Afrika* (zoowel het Geïllustreerde als het Algemeene gedeelte) geregeld toegezonden.

Een Feestavond.

Vrijdagavond, 31 October, had in de gezellige bovenzaal van het bekende hotel-restaurant „Krasnapolski", te Amsterdam, een dier bijeenkomsten plaats, die, belegd door het Bestuur der Afd. Amsterdam der N. Z. A. V.. ten doel hebben, Afrikaners en Nederlanders op ongedwongen en gezellige wijze met elkander in aanraking te brengen.

Een aanzienlijk aantal dames en heeren had aan de uitnoodiging van het Bestuur gehoor gegeven. Het Bestuur was vertegenwoordigd door de heeren Emous, ondervoorzitter, Karsen, den volijverigen secretaris, Van den Wall Bake en Van Lier.

Van de Vrije, zoowel als van de Stedelijke Universiteit waren eenige hoogleeraren tegenwoordig, van wie enkelen met hun echtgenooten en dochters.

Het Hoofdbestuur der Vereeniging was, behalve door den heer Emous, nog vertegenwoordigd door Prof. Pont en Dr. Mansvelt.

Verder waren er aanwezig een vrij groot aantal mannelijke en vrouwelijke studenten, zoowel Nederlandsche als Afrikaansche.

De welkomstrede werd uitgesproken door den heer Emous, die o. a. een kort overzicht gaf van de wijze, waarop in de laatste 30 à 40 jaren de zoozeer verslapte banden tusschen Nederland en Zuid-Afrika opnieuw waren versterkt en het bezoek van Afrikaners in Nederland was toegenomen.

Terwijl van tijd tot tijd ververschingen werden rondgedeeld, heerschte er voortdurend een opgewekte stemming en vroegen verscheiden sprekers het woord.

Hartelijke, bezielde en bezielende toespraken werden o. a. gehouden door de professoren Pont, Bavink en Van Gelderen, van wie vooral de eerste het woord richtte tot den jongen doctor in de theologie, den heer B. B. Keet, die na zoo wel volbrachte studiën naar Z.-Afrika staat terug te keeren en ter wiens eere vooral deze bijeenkomst belegd was.

De grondtoon dezer toespraken was hoofdzakelijk de overtuiging, dat beide natiën elkander noodig hebben en moeten aanvullen.

Nog werd het woord gevoerd door de heeren Ds. H. A. Lamprecht, Post, Van Lier e. a. en ten slotte door *den* gast van den avond, Dr. Keet, die allereerst op grond van eigen ervaring wees op de groote beteekenis voor den jongen Afrikaner van de studie en het verblijf in Nederland en vervolgens in hartelijke en diepgevoelde bewoordingen, mede uit naam zijner landgenooten, uiting gaf aan het groote gevoel van dankbaarheid, dat hem jegens zoovele Nederlandsche vrienden en inzonderheid ook jegens de Ned. Zuid-Afr. Vereeniging bezielde.

Tusschen de verschillende bedrijven door werd het gezelschap vergast op muzikale voordrachten van Mejuffrouw Rijntje van den Burg, op de piano begeleid door Mej. Frowein, terwijl van tijd tot tijd allen instemden in het zingen van Afrikaansche en Nederlandsche volksliederen, waaronder vooral het zoo schoone en diepgevoelde „O Land, gekocht door bloed enz." op velen indruk maakte, wien — vreemd genoeg — dit zoo echte en ook voor den tegenwoordigen tijd nog zoo geschikte Afrikaansche lied nog onbekend scheen.

Mej. M. Kat, na onze voorjaarsexamens voor de lageronderwijsakte van dit jaar naar Zuid-Afrika vertrokken, heeft een plaatsing gekregen als assistente aan een school met Hollandsch medium bij Pretoria.

Studie van Stamverwanten aan Nederlandsche Universiteiten.

(Ingezonden).

Geachte Redactie!

Gaarne zag ik onderstaande regelen geplaatst in het eerstverschijnende nummer van „Hollandsch Zuid-Afrika." Bij voorbaat mijn dank.

Na mijn ingezonden stuk in het September-nummer van Uw blad onder het hoofd „Studie van Stamverwanten aan Nederlandsche Hoogescholen" is gevolgd een artikel van den heer Welcker. Hierin werd opgemerkt — zooals ook reeds geschied was in de kort te voren verschenen aflevering van „Neerlandia" — dat mijn bewering onjuist was, als zou de eerste druk van den door den schrijver zelf vervaardigden Onderwijsgids voor Zuid-Afrikaners bekostigd zijn door Groepsbestuur en Leidsche Studentenafdeeling van het A. N. V. Ook deze uitgave is geheel en alleen verzorgd door de N. Z. A. V.

Ik betreur ten zeerste, dat genoemde onjuistheid mij aanleiding gegeven heeft, eenige onaangenaamheden te richten aan het adres der N. Z. A. V. Ik meende echter op grond van gedane informaties hiertoe volkomen gerechtigd te zijn. Toen mij n.l. opgedragen werd om den „Inlichtingendienst" van het A. N. V. uit zijn vervallen toestand op te heffen, vond ik, de hierop betrekking hebbende stukken in het archief der Leidsche Studentenafdeeling raadplegende, melding gemaakt van bovengenoemden gids, die ook door onzen „Inlichtingendienst" verspreid werd. Exemplaren daarvan kon ik echter nergens krijgen.

De heer Welcker weet, dat het bestuur van een Studentenafdeeling van het A. N. V. aan voortdurende verandering onderhevig is en dat men zelden langer dan twee of drie jaar in zoo'n bestuur zitting heeft. Ik wendde me daarom tot een onzer meest verdienstelijke oud-bestuursleden, teneinde meerdere inlichtingen over het werkje te verkrijgen. De heer Welcker, dien ik als den meest aangewezen persoon het eerst had moeten en willen raadplegen, zat toen voor mij onbereikbaar in den Balkan. Mijn zegsman, die in 1907, dus zeer kort na het vertrek van den heer Welcker, in het bestuur onzer afdeeling werd opgenomen, verschafte mij de inlichtingen, waarop mijn bewering steunde, en die, helaas, onjuist bleken te zijn.

Ik acht mij verplicht, hier openlijk de N. Z. A. V. mijn verontschuldigingen aan te bieden, dat ik haar op grond dezer inlichtingen verwijten heb gedaan, die verre van vleiend waren. Ik vertrouw, dat zij deze zal aanvaarden, nu zij weet, dat de oorzaak dezer onaangenaamheden is te zoeken in de te hooge waarde, die ik hechtte aan de met groote zekerheid gegeven verklaringen van een alleszins geloofwaardig man.

A. H. Nooy van der Kolff.

Leiden, 4 November 1913.

De heer J. de Villiers Roos, secretaris van het departement van justitie en directeur-generaal der gevangenissen van de Zuid-Afrikaansche Unie te Pretoria, heeft, belast met een studie van het gevangeniswezen in de voornaamste landen der wereld, bijna zijn reis om de wereld voltooid. In 't midden der vorige maand was hij in Nederland en bracht o. m. een bezoek aan de Rijkswerkinrichting te Veenhuizen en aan verschillende gevangenissen. Na een kort verblijf in Engeland verwacht hij over eenige dagen naar Kaapstad te kunnen vertrekken.

WAT ZUID AFRIKA VOOR ONZEN HANDEL IS — EN KAN ZIJN.

Een vriendelijke hand zond ons een exemplaar van het jongste rapport van den Engelschen Handelscommissaris voor Zuid-Afrika, Sir R. Sothern Holland. Dit Blauwboek [1]), samengesteld ten gerieve van de kooplieden en fabrikanten van het Vereenigde Koninkrijk, levert ook voor hun Nederlandsche collega's belangwekkende, nuttige lectuur. Met het oog op de toenemende beteekenis, die de Unie van Zuid-Afrika als afzetgebied voor handel en nijverheid ook voor Nederland bezit, willen wij een groot gedeelte van de plaatsruimte in dit nummer van ons blad aan dit verslag wijden.

De beteekenis, die Zuid-Afrika heeft voor den Engelschen handel, kan blijken uit het volgende staatje, waarin in ronde cijfers wordt opgegeven, voor welk een waarde het Vereenigde Koninkrijk naar verschillende landen der wereld jaarlijks aan producten zendt:

UITVOER VAN HET VEREENIGD KONINKRIJK NAAR VERSCHILLENDE DEELEN DER WERELD.

Naam van het Land van Invoer	* Jaar van den census	Bevolking	Totale invoer in 1911	Aandeel van het Vereenigd Koninkrijk in den totalen invoer
			£	£
Britsch Indië	1911	315086000	120983000	52245000
Duitschland.	1910	64926000	477212000	39283000
Australië.	1911	4445000	66967000	30881000
Ver. Staten van N. A.	1910	92028000	318322000	27519000
Frankrijk	1911	39602000	322632000	24282000
Unie van Z.-Afrika .	1911	**6603000**	**38035000**	**20180000**
Canada	1911	2705000	94957000	19715000
Argentinië	1905	5106000	73362000	18602000
Rusland	1897	105414000	114469000 *	13512000
Italië	1911	34687000	134324000	13212000
Nederland	1909	5858000	276317000	13112000

* Dit cijfer is voor 1910.

De Unie van Zuid-Afrika telde in 1911 ruim $6\frac{1}{2}$ millioen inwoners, waarvan ruim $1\frac{1}{4}$ millioen blanken. Niettemin is het de zesde in rang op de lijst van Engelands voornaamste klanten. 't Is een betere klant dan Canada, dat ruim 7 millioen inwoners telt, onder wie slechts een gering percentage niet-Europeanen, en niettegenstaande Canada veel langer aan Engeland verbonden is dan het meest koopkrachtige deel van Zuid-Afrika. De positie, die Engeland in dit opzicht bekleedt, wordt bovendien elk jaar beter:

HET VEREENIGDE KONINKRIJK VOERDE UIT NAAR ZUID-AFRIKA AAN ARTIKELEN VAN LANDBOUW EN NIJVERHEID:

Jaar.	Waarde:	Percentage van den totalen Invoer:
	£	
1907	14331654	56.75
1908	14313289	56.19
1909	15206317	58.09
1910	20048158	59.05
1911	20328209 *	58.29
1912	20850970	58.03

*) Dit cijfer, ontleend aan Z.-A. gegevens, is iets hooger dan het overeenkomstige getal, ontleend aan de Engelsche statistiek.

De daling van het percentage-cijfer over 1911 en 1912 is gering en kan geheel worden verklaard door een toegenomen invoer uit andere landen van artikelen, welke niet, zooals die welke uit Engeland afkomstig zijn, elk jaar in gelijke of toenemende mate in Zuid-Afrika noodig zijn. Duitschland voerde o.a. voor een groot bedrag aan machinerie enz. in, noodig voor de inrichting der machtige electrische centrales aan den Rand. Bovendien wordt het algemeene beeld vervalscht door de cijfers van invoer van ruwe producten, die in groote massa's te gelijk, doch op ongeregelde tijden worden ingevoerd, zooals hout, koffie, rijst, maïs, petroleum enz., bijna geheel afkomstig uit niet-Engelsche landen, soms ingevoerd (zooals maïs) om een *tijdelijk* te-kort aan het Z.-A. product te dekken. De geregeld toenemende waarde van den Engelschen invoer, gepaard aan het vrij geregeld stijgende percentage van den totaalinvoer, doet zien, dat de positie van den Engelschen koopman op de Zuid-Afrikaansche markt nog weinig geschokt is; — eerder het tegendeel.

Toch ontbreekt het niet aan ernstige concurrenten. Dit kan blijken uit de tabel (zie bl. 5), welke de voornaamste landen, die aan den invoer in Zuid-Afrika een belangrijk aandeel nemen, insluit.

[Zie volgende bladz.]

[1]) Report to the Board of Trade on the Trade of the Union of South Africa (and Rhodesia) for the year 1912 by His Majesty's Trade Commissioner of South Africa (Sir R. Sothern Holland) [Cd. 7023—1913].

De heer Thomassen is benoemd tot hoofd der Vrededorp-school, Johannesburg.

De heer H. W. Kammeijer heeft thans een vaste aanstelling als vice-principaal der modelschool te Bloemfontein.

Bij Kon. besluit van 8 Sept. is aan den heer L. N. André de la Porte, vice-consul der Nederlanden te Port-Elizabeth (Kaap-provincie), de persoonlijke titel van consul verleend.

De heer B. Elbrecht, te Gorinchem, heeft een benoeming aan de Oosteind-school te Pretoria aangenomen. Hij zal daar o. m. met het onderwijs in de Hoogduitsche taal worden belast.

In geen der vier Unie-provinciën, schrijft het *Chr. Schoolblad*, schijnt de directeur van onderwijs een meer algemeene sympathie in de onderwijzerskringen te genieten dan Dr. W. J. Viljoen, directeur van onderwijs in den Oranje-Vrijstaat. Dat mag toegeschreven worden aan de strikte onpartijdigheid, die hij ten aanzien van allerlei benoemingen betracht, waarbij hij in de allereerste plaats let op bekwaamheid, niet vragende naar afkomst, en voorts aan den ernst, waarmede hij voor de rechten en belangen der onderwijzers opkomt. Aan hem is het niet alleen te danken, dat de verklaarbare ontstemming onder de onderwijzers over de min juiste waardeering hunner elders verkregen certificaten geweken is, maar ook, dat de salarisregeling zoodanig is geworden, dat de Kaap-provincie en Natal, die in dat opzicht voor Transvaal moesten onderdoen, nu ook bij den Oranje-Vrijstaat achterblijven.

INVOER VAN PRODUCTEN VAN LANDBOUW EN NIJVERHEID IN DE UNIE VAN ZUID-AFRICA.

Landen van Herkomst.	1907 Waarde in £	1907 %	1908 Waarde in £	1908 %	1909 Waarde in £	1909 %	1910 Waarde in £	1910 %	1911 Waarde in £	1911 %	1912 Waarde in £	1912 %
Vereenigd Koninkrijk	14331654	56.75	13313289	56.19	15206317	58.09	20048158	59.05	20328209	58.29	20850970	58.03
Britsche kolonies etc.	3706245	14.67	3355033	14.15	3303594	12.62	3575775	10.53	3586656	10.29	3497957	9.73
Britsche Rijk	18037899	71.42	16668372	70.34	18509911	70.71	23623933	69.58	23914865	68.58	24348927	67.76
Ver. Staten v. N. A.	1991119	7.89	1941154	8.19	2115236	5.08	2663086	7.85	2828025	8.11	3233396	9.00
Duitschland	1923085	7.61	2048523	8.65	2367373	9.04	3512909	10.35	3411376	9.78	3230021	8.99
Nederland	*351314*	*1.39*	*360654*	*1.52*	*409987*	*1.57*	*530401*	*1.56*	*626497*	*1.80*	*746109*	*2.08*
Brazilië	299056	1.18	337403	1.42	415860	1.59	478133	1.41	608569	1.75	726692	2.02
Frankrijk	441603	1.75	386248	1.63	454789	1.74	546820	1.61	568978	1.63	618314	1.72
Zweden	304352	1.20	350953	1.48	393420	1.50	645922	1.90	634075	1.82	574144	1.60
België	278681	1.10	270244	1.14	343885	1.31	505007	1.49	562805	1.61	519769	1.45
Chili	193119	0.77	192223	0.81	181271	0.70	190478	0.56	170507	0.49	282216	0.78
Noorwegen	107875	0.43	104445	0.44	121556	0.46	206123	0.61	265796	0.76	280278	0.78
Italië	135308	0.54	140703	0.60	117344	0.45	137739	0.40	213518	0.61	240493	0.67
Zwitserland	96298	0.38	87746	0.37	108460	0.41	147658	0.44	169660	0.49	191136	0.53
Portug. O. Afrika	45726	0.18	27777	0.12	27795	0.11	73124	0.21	113388	0.32	149597	0.41
Oostenrijk-Hongarije	124171	0.50	117595	0.50	96138	0.37	120341	0.36	131372	0.38	139751	0.39
Japan	38686	0.15	38353	0.16	55596	0.21	78706	0.23	94702	0.27	104601	0.29
Argentinië	458347	1.81	247049	1.04	57883	0.22	76795	0.22	77843	0.22	28514	0.08
Andere landen	430254	1.70	375972	1.59	399551	1.53	412721	1.22	481614	1.38	520106	1.45
Totaal niet-Britsch gebied	7218994	28.58	7026992	29.66	7666144	29.29	10325963	30.42	10958725	31.42	11585140	32.24
Groot-Totaal	25256893	100.—	23695364	100.—	26176055	100.—	33949896	100.—	34873590	100.—	35934067	100.—

* Exclusiet goederen, ingevoerd voor Gouvernements-rekening (spoorweg-materiaal enz.), geld en Rhodesische producten en re-export.

Uit deze tabel [1]) blijkt:

a. dat er in de invoercijfers van de Britsche kolonies ten aanzien van Zuid-Afrika een absolute en relatieve teruggang is op te merken, zóó sterk, dat voor het Britsche Rijk in zijn geheel relatieve teruggang plaats vindt;

b. dat de positie van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, Duitschland, Zweden, België en Italië iets, maar niet veel, verbetert;

c. dat Chili, Noorwegen, Zwitserland en Portugeesch Oost-Afrika weinig of niet zijn vooruitgaan;

d. dat Frankrijk, Oostenrijk-Hongarije en Argentinië zijn achteruitgegaan;

e. dat Japan, Brazilië en *Nederland* sterk zijn vooruitgegaan. Van de niet-Britsche landen bekleedde Nederland in 1907 nog de vijfde, in 1908 de vierde en in 1912 de derde plaats. Achtereenvolgens hebben Argentinië, Frankrijk en België hun plaatsen aan Nederland moeten afstaan.

Het zal thans onze taak zijn om, aan de hand van het rapport van Sir R. Sothern Holland, na te gaan, op welke wijze deze verandering van positie is tot stand gekomen en welke lessen in die veranderingen voor de Nederlandsche industrieëlen en kooplieden liggen opgesloten.

Wel-is-waar is het rapport niet voor dit doel uitgegeven. De verslaggever stelde zich ten taak, de industrieëlen en kooplieden van het Vereenigd Koninkrijk te wijzen op de *zwakke* punten in *hun* handels-beweging, hen te waarschuwen voor de gevaren, die dreigen vooral van de zijde van de Vereenigde Staten, Duitschland, Nederland, Brazilië, Frankrijk, Zweden en België, genoemd in volgorde van hun respectieve plaatsen in Zuid-Afrika's invoer-statistiek van 1912.

Op die wijze geeft hij evenwel niet alleen aan zijn landgenooten, maar ook aan ons Nederlanders eenige behartenswaardige wenken, welke wij hier gaarne, al is zulks niet door Sir Sothern Holland bedoeld, onder de aandacht brengen van een breederen kring van belanghebbenden dan gemeenlijk door een Blauwboek wordt bereikt.

De sterke punten in de statistiek van invoer van uit het Vereenigde Koninkrijk zijn de cijfers betreffende: oude en nieuwe gemaakte kleeren (apparel and slops), katoen (stukgoed), lingerie e.d., hoeden en petten, schoenwerk, katoenen ondergoederen, staafijzer, drukwerk, rijwielen en onderdeelen, motor-rijwielen, bijouterie, zilverwerk, gezuiverde stroop (golden syrup), schrijfpapier enz.

Er is evenwel een veel langere lijst van artikelen, waarin de concurrentie van andere landen den verslaggever zorg baart. Hij noemt onder vele anderen:

Artikelen:	Voornaamste concurrenten van Engeland:
Suikerbakkerswerk.	Australië (jams), Duitschland, Zwitserland. *Nederland wordt hier niet genoemd.*
Spek en ham . . .	Denemarken en Canada. *Nederland wordt hier niet genoemd.*
Dekens en sjaals. .	België, Duitschland en Italië. *Nederland wordt hier niet genoemd.*
Verfwaren	Amerika (terpentijn). *Nederland wordt hier niet genoemd.*
Porcelein en aardewerk	Duitschland (voor grovere soorten „for the Dutch population"). *Nederland wordt hier niet genoemd.*

Eindelijk zijn er eenige groepen van artikelen, waarbij Engeland de vlag moet strijken voor zijn concurrenten (goederen als koffie, rijst, petroleum natuurlijk nog buiten beschouwing gelaten), n.l. omheinings-materiaal, voornamelijk geleverd door Amerika, Duitschland en België; Landbouw-machinerie en gereedschap, voornamelijk geleverd door Amerika, Canada en Duitschland; dan (voor zuivel-machinerie) Duitschland en Zweden. *Nederland wordt hier niet genoemd.* Eindelijk electrische machinerie, geleverd voornamelijk door Duitschland en Amerika.

Nederland wordt dus door den Engelschen verslaggever nog niet als een zeer ernstig concurrent beschouwd, al komt het in de statistiek onmiddellijk na de Vereenigde Staten en Duitschland. Wat de groote invoerders in Zuid-Afrika betreft, zou men

[1]) Samengesteld uit de tabellen op bl. 10, 22 en 24 van het genoemde rapport.

met geringe wijziging van een bekende kazerne-grap, kunnen zeggen: eerst komt het Britsche Rijk, dan de Vereenigde Staten, dan Duitschland; dan komt er een heelen tijd niets; dan weer niets; en dan komt Nederland. Tòch is Nederland in sommige opzichten een mededinger, al is de concurrentie niet zoo heel gevaarlijk, en al zou zij heel wat gevaarlijker kunnen worden, als de Nederlandsche handel zich bewust werd, welk een afzetgebied Zuid-Afrika zijn *kan*. Die bewustwording komt er. Maar, als wij letten op de massa's waren, die Zuid-Afrika invoert, en het kleine aandeel, dat Nederland aan dien invoer heeft, en we letten dan op wat Nederland uitvoert, en welk gering bedrag van dien uitvoer naar Zuid-Afrika gaat, dan is men overtuigd, dat de Nederlandsche positie nog voor heel veel verbetering vatbaar is.

Beginnen wij met *woordelijk* uit het verslag te vertalen de paar regels, die aan den Nederlandschen invoer in Zuid-Afrika worden gewijd:

(bl. 28). „In belangrijkheid volgt (op Duitschland en de Vereenigde Staten) onder de niet-Britsche landen Holland, welks invoer binnen de laatste zes jaren meer dan verdubbeld is. De cijfers zijn:

Jaar.	Waarde.	Percentage van Totaal-invoer.
	£	
1907	351314	1.39
1908	360654	1.52
1909	409987	1.57
1910	530401	1.56
1911	626497	1.80
1912	746109	2.08

„Deze cijfers zijn treffend en duiden op een gezonde ontwikkeling in den handel van Nederland. Naar mijn meening is deze voornamelijk te danken aan het optreden der (Nederlandsche) Regeering in 1908. Bij Koninklijk Besluit van 8 Januari van dit jaar werd een Commissie ingesteld met het doel, de ontwikkeling van handel en verkeer tusschen Nederland en Zuid-Afrika te bevorderen. Na een behoorlijk onderzoek in beide landen werden monster-kamers opgericht en op het oogenblik bestaat er een Nederlandsche Kamer van Koophandel te Johannesburg, welke in dit centrum de monster-kamer en het bureau voor algemeene inlichtingen beheert. Deze instelling doet heel wat practisch werk, voornamelijk bestaande in pogingen om Hollandsche industrieëlen over te halen, hun producten op de Zuid-Afrikaansche markt te brengen, en, daarna, geschikte plaatselijke agenten te hunnen behoeve aan te stellen. Deze pogingen hebben er ongetwijfeld toe bijgedragen om den handel tusschen de twee landen aan te wakkeren.

„Holland concurreert met het Vereenigde Koninkrijk in eenige branches, zooals blijkt uit een nadere beschouwing van de lijst van de waarde der meest belangrijke artikelen van koophandel, die dit land levert:

Artikelen.	Waarde van Engelschen invoer.	Waarde van Nederlandschen invoer.
	£	£
Glycerine	171243	276112
Kaas	4214	124113
Gecondenseerde melk	300327	51169
Cacao-poeder	18324	35237
Phosphaten	33251	34274
Jenever	5902	19967
Cigaren	26063	16687
Gebrande Koffie	2480	16345
Rijst	292114 *	18480 †
Gedrukte boeken	253917	10452
Katoen (stukgoed)	1422575	9144
Margarine	10982	8136
Chicorij	4689	8017

* Britsch Indië. † mèt Ned. O. Indië.

„Belangrijke artikelen van invoer zijn nog: gedroogde visch suikerbakkerswerk, stearine, suiker, parelgerst, drukkers-materialen, kramerijen en boter".

De verslaggever vertelt dit alles niet, om de Koninklijke Commissie voor den Nederlandschen Zuid-Afrikaanschen Handel of de Nederlandsche Kamer van Koophandel te Johannesburg aangenaam te zijn. Wij hebben immers te doen met een aansporing tot de Britsche belanghebbenden; met een: gaat heen en doet desgelijks. Zoo het nog noodig ware, zouden wij in deze aansporing verontschuldiging kunnen vinden voor het vertalen van een ander gedeelte van het verslag. Wij bedoelen het volgende:

Monsters van niet-Britsche waren.

(bl. 38) „In het verslagjaar heeft de Handelsraad (Board of Trade) den stoot gegeven tot een beweging, welke van bijzonder belang is voor de Britsche handelsbelangen op de markten van Zuid-Afrika en andere Britsche bezittingen. Deze beweging heeft heel sterk de aandacht getrokken van allen in het Vereenigde Koninkrijk, die bij de nijverheid belang hebben. Ik bedoel de verzameling van monsters van buitenlandsche ijzer- en staalwaren, potten, pijpen, buizen, vaten en gereedschappen, welke in de nijverheidscentra van het Vereenigd Koninkrijk zijn tentoongesteld. Wat de Zuid-Afrikaansche markt aangaat, omvatte de uitgezonden verzameling van niet-Britsche goederen in de Zuid-Afrikaansche markt ongeveer 230 artikelen; bij ieder artikel werden inlichtingen verstrekt aangaande: soort der goederen, nummer van het monster, handels-benaming, de onderscheidene maten, den fabrikant, land van herkomst, fabrieksprijs en korting, en-gros prijs in Zuid-Afrika, scheepsvracht, bedrag der invoerrechten; verder werden algemeene opmerkingen gegeven, waaruit kon blijken, waarom er vraag was naar het niet-Britsche artikel, ten einde de Britsche fabrikanten in hun handelsbetrekkingen voor te lichten. Deze monsterverzameling werd tentoongesteld in de kantoren van de Afd. voor Handels-inlichtingen van den Handelsraad (Commercial Intelligence Branch of the Board of Trade), 73, Basinghall Street, London, E. C, en in de lokalen van de Kamers van Koophandel te Londen, Birmingham, Sheffield, Wolverhampton en Glascow. In elk centrum genoot de verzameling groote belangstelling; zij werd bezocht en nauwlettend bestudeerd door honderden firma's. De Londensche Kamer publiceerde een verslag, waarin zij o.m. verklaarde:

„„te oordeelen naar de opmerkingen van hen, die de tentoonstellingen bezochten, zullen ten aanzien van vele der tentoongestelde artikelen concurreerende producten op de Z.A. markt worden gebracht — als zij er niet reeds hun verschijning hebben gemaakt —, als onmiddellijk gevolg van de lessen, door deze tentoonstelling geleerd" ".

Wij hebben hier dus te doen met een tegenhanger van de Nederlandsche Monsterkamer te Johannesburg. Een tegenhanger in dubbelen zin: wat plaats betreft en ook wat wijze van werken betreft. De Nederlandsche Monster-kamer heeft tot doel, den Zuid-Afrikaanschen koopers te toonen, wat de Nederlandsche Nijverheid hun kan leveren; de monster-verzameling van den Londenschen Board of Trade heeft tot doel, de Engelsche fabrikanten er op te wijzen, wat in Zuid-Afrika uit niet-Britsche landen wordt verkocht.

Het komt ons voor, dat de lichamen, die in Nederland werkzaam zijn om de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche handelsbetrekkingen te verbeteren, geen beter werk kunnen doen, dan te Amsterdam een tegenhanger van de Johannesburgsche monster-kamer te vestigen, in overleg en met hulp van de Nederlandsche Kamers van Koophandel in Zuid Afrika. [*Zie blz. 11*].

VERGELIJKENDE STAAT VAN INVOER GEDURENDE 1912 IN ZUID-AFRIKA VAN ENKELE BELANGRIJKE ARTIKELEN UIT VERSCHILLENDE LANDEN.

[Samengesteld uit het *Report to the Board of Trade* (1913) en *Handelsberichten* van 17 en 24 April en 1 Mei 1913].

ARTIKELEN.	Totaal invoer.		Invoer uit Nederland en (NI) Nederl. Indië.		Invoer uit Andere landen.[1]		
		£		£			£
A. Voedings- en Genotmiddl.							
Biscuits		61811		1828	E		57461
					V		1222
Boter [2])		262402	('12)	3616	A		126633
			('11)	4356	Z	('12)	85513
						('11)	27899
					F	('12)	34111
						('11)	18339
					R	('12)	4453
						('11)	1170
Margarine e.a. surrogaten .		20214		8136	E		10981
					N		862
Koek en pudding		9834		123	A		5772
					F		3720
Kaas		158787		124113	C		13084
					Z		9022
					E		4214
					Zw		1724
Chicorei		20010		8017	B		8828
					E		4689
					D		4112
Cacao en chocolade (ongesuik.)	('12)	53966	('12)	35237	E	('12)	18324
	('11)	53[illegible]27	('11)	36240		('11)	15151
Melkchocolade		980					
Koffie (ruw)	('12)	785990	NI	20644	Br		721516
	('11)	666472	('12)	1492	CR		19820
			('11)	5043	D	('12)	17653
						('11)	11034
					B		1207
„ (gebrand enz.) . . .		21263		16335	E		2480
			NI	491			
Mosterd		11044		18	A		11978
Jams en Geleiën [2])		33944	('12)	42			
			('11)	104			
Groenten in blik [2])		43798	('12)	2625			
			('11)	1879	B		10867
					F		7661
					I	('12)	8796
						('11)	5512
					V		4892
					E		2348
Aardappelen		39330		691	F	('12)	6812
						('11)	4272
					E	('12)	8233
						('11)	4806
					D		1885

ARTIKELEN.	Totaal-invoer.		Invoer uit Nederland en (NI) Nederl. Indië.		Invoer uit Andere landen.[1]		
		£		£			£
Eieren [2])		69753	('12)	1793	I	('12)	36182
			('11)	3228		('11)	31632
					E	('12)	19810
						('11)	12342
					R		8072
Essences en extracten . . .		24533		45	EI		9312
Chocolade en suikerwerk. .		216461	('12)	6023	E		172607
			('11)	7075	Zw		14294
					D		12212
					V		4710
					F		4601
Suikerbakkers-benoodigdh. .		10744		1418	Ce		3634
					B		3072
Paarlgerst		7854		4969	E		1798
					D		987
Vermicelli en Macaroni . .		9193		1856	F		3256
					I		3196
					O		317
Visch (gedroogd of gezouten)		52678		6395	E	('12)	42863
						('11)	39278
					EI		1651
„ (verduurzaamd) . . .	('12)	218697	('12)	838	N	('12)	55033
	('11)	192268	('11)	1297		('11)	40313
					E	('12)	50099
						('11)	52910
					C	('12)	48465
						('11)	34959
					P		21364
					V	('12)	25225
						('11)	20916
					F		9403
					D		2239
					B		2206
					Zn		1469
Amandelen, krenten, rozijnen, vijgen e. d.		91033		36			
Gedroogde vruchten. . . .		10074		490			
Vruchten in flesch en blik .		15128	('12)	107	E		6739
			('11)	108	V	('12)	3628
						('11)	2693
					A		2241
Vruchtenmoes		942		33			
Vruchtensappen		19552		79			
Spek en ham [2])		223384	('12)	2409	E		160815
			('11)	134	Dn	('12)	35020
						('11)	7420

[1]) **E** = Vereenigd Koninkrijk, **A** = Australië, **C** = Canada, **Z** = Nieuw-Zeeland, **EI** = Britsch-Indië, **Ma** = Mauritius, **Ce** = Ceylon, **D** = Duitschland, **V** = Vereenigde Staten van Noord-Amerika, **B** = België, **F** = Frankrijk, **M** = Madagascar, **O** = Oostenrijk-Hongarije, **S** = Spanje, **P** = Portugal, **PA** = Portugeesch Oost-Afrika, **J** = Japan, **Ch** = China, **R** = Rusland, **N** = Noorwegen, **Zw** = Zwitserland, **Zn** = Zweden, **Dn** = Denemarken, **Br** = Brazilië, **CR** = Costa Rica, **I** = Italie. [2]) Afnemende invoer als gevolg van plaatselijke productie.

ARTIKELEN.	Totaal-invoer.	Invoer uit Nederland en (NI) Nederl. Indië.	Invoer van Andere landen. [1]	
	£	£		£
Spek en ham [2]			C	('12) 17854
				('11) 29629
			V	3581
Vleesch in blik [2]	125818	1124	A	44661
			V	34623
Gecondenseerde melk	424447	('12) 51169	E	300327
		('11) 22038	N	28816
			O	('12) 11582
				('11) 9350
Slaolie n. a. g.	15941	304	V	14023
			E	12166
			I	2037
Rijst	389815	13345	EI	('12) 292114
		NI 5135		('11) 252331
			Siam	34125
			M	('12) 15935
				('11) 10647
Notemuscaat, cassia, peper, foelie, kaneel e.a. specerijen	20780	343		
Jenever	26063	19967	E	5902
Rum	7563	175		
Likeuren e. d. dranken	8042	236	F	4675
Suiker [2]	257328	5092	Ma	('12) 124075
		NI ('12) 522		('11) 144152
		('11) 16378	PA	('12) 93215
				('11) 75971
			E	22761
			D	('12) 5498
				('11) 11789
Thee [2]	280235	11	Ce	177549
		NI 40	E	48798
			EI	('12) 47920
				('11) 37972
			Ch	5572
Hop	40758	211		
Tabak (bladeren [2])	('12) 39574	('12) 274		
	('11) 50078	('11) 44		
		NI ('12) 2252		
		('11) 2742		
Sigaren	('12) 54479	('12) 16687	Cuba	('12) 24635
	('11) 62595	('11) 17167		('11) [illegible]1728
Sigaretten	76414	7	E	('12) 65637
				('11) 54907
B. Geweven goederen, kleederen enz.				
Kleedingstukken n. a. g.	2744080	1160	E	2624238
			EI	15616
Jassen, vesten, broeken (2e hands [3])	53371	265	V	33192
			D	76972
			F	18932

ARTIKELEN.	Totaal-invoer.	Invoer uit Nederland en (NI) Nederl. Indië.	Invoer uit Andere landen. [1]	
	£	£		£
Kolen-, meel- en graanzakken	364405	262	EI	329592
Jute zakken	24120	360	EI	15796
Wol-zakken	58619	?	El	58368
Zeildoek	53510	14		
Katoen (stukgoed)	1763740	9144	F	142275
			B	8740
„ (dekens en kleedjes)	438137	622	E	265835
			D	51458
			B	103279
„ (sjaals)	73581	24		
„ (ondergoederen)	635998	1521	E	518968
			D	64020
„ (lampen)	9199	81		
„ (afval)	27634			
„ (Manufacturen n.a.g.)	288769	816	E	254962
Tapijten	60892	191		
Gordijnen, kussens, spreien	55133	154		
Matten	18140	27		
Touwwerk	42844	9		
Modeartikelen	1335556	4170	E	895871
			D	207815
			F	77312
			B	9843
Hoeden en petten	210216	25		
Schoenen en laarzen	1267376		E	1147848
voor mannen	651042	302		
„ vrouwen	387089	53		
„ kinderen	197640	28		
Pantoffels, Chin. schoenw. enz.	31605	22		
Linnen (stukgoed)	6638	424		
„ stoffen	38028	159		
Wol (stukgoed)	356512	1077	E	309386
Wollen stoffen	18441	1	F	24166
„ dekens en kleedjes	375060	251	E	336274
„ sjaals	74699	9		
„ ondergoed	100718	719		
C. Landbouw en veeteelt.				
Levend vee	13611	— [4]	E, C, A, en V te zamen	13611
Veevoeder	2077	50		
Omheiningsmateriaal	457374		E	144842
Draad	291369	('12) —	V	169180
		('11) 170	D	35657
IJzeren palen	103222	('12) 163	B	75920
		('11) 640		
Andere artikelen	14005	1		
Landbouw-machines	221092		E	133176
			V	95276
			C	41711
Windmolens	65586		V	52162
Landbouwwerktuigen	403144	130	V	215158

[1]) **E** = Vereenigd Koninkrijk, **A** = Australië, **C** = Canada, **Z** = Nieuw-Zeeland, **EI** = Britsch-Indië, **Ma** = Mauritius, **Ce** = Ceylon, **D** = Duitschland, **V** = Vereenigde Staten van Noord-Amerika **B** = België, **F** = Frankrijk, **M** = Madagascar, **O** = Oostenrijk-Hongarije, **PA** = Portugeesch Oost-Afrika, **Ch** = China, **I** = Italië. [2]) Afnemende invoer als gevolg van plaatselijke productie. [3]) Voor verkoop aan kaffers enz. [4]) In 1912 (Mond- en Klauwzeerjaar) niets uit Nederland ingevoerd.

ARTIKELEN.	Taal-invoer.	Invoer uit Nederland en (NI) Nederl. Indië.		Invoer- uit Andere landen. [1]
	£	£		£
Werktuigen voor zuivelbereiding	(?)	51	Zn	13831
Meststoffen	124511		D	41220
			E	33251
			B	8055
Beendermeel	14366	1390		
Phosphaten	83186	34274		
Andere	25164	3704		
Bloembollen, levende planten en boomen	5097	('12) 369		
		('11) 435		
Tuin- en landbouwzaden	41264	2247	E	12201
			F	9261
			D	5641
			Z	2862
D. Machinerie, gereedschap enz.				
Fittings v. electr. geleidingen	289357	('12) 707	E	169501
		('11) 1100	D	87212
Instrum. (math. e.a. wetensch.)	14292	6		
" (muziek)	182946	506	D	122469
" (optische e.a.)	15467	22		
" (chirurgische)	7704	32		
Tandheelkundige en chir. benoodigdheden	32333	('12) 120		
		('11) 335		
Brandspuiten en onderdeelen	18773	122		
Machines voor bep. bedrijven (excl. mijnen en landbouw)	305297	2818	E	229277
			F	10404
Machines voor drukkerijen boekbinderijen	42875	('12) 364		
		('11) 1233		
Pompen	101575	38		
Machinerie	454120	1472	E	359051
			V	44974
			D	38018
Smeerolie	141261	2	V	115029
E. Benoodigdheden voor Industrieën, ambachten enz.				
Cyaannatrium	365171	468		
Gistpoeder	49153	663	V	45043
Cacaoboter	1879	168	E	1412
			D	('12) 293
				('11) nihil
Katoenzaad-olie	17683	1639		
Flesschen en kruiken (ledig)	125909	1632	E	59663
			D	27500
			B	('12) 13668
				('11) 4625
			Zn	12806
			V	7314
			F	2463
Glycerine	537743	276112	E	171243
			D	48600
			F	18932

ARTIKELEN.	Totaal-invoer.	Invoer uit Nederland en (NI) Nederl. Indië.		Invoer uit Andere landen. [1]
	£	£		£
Spijkers en schroeven	71192	81		
IJzerwaren n. a. g.	626997	1107	E	461976
			V	71116
			E	193629
			D	72418
			B	7751
Transportslangen	58200	('12) 12		
		('11) 2156		
Caoutchouc	42191	246		
Lood n. a. g.	15235	2252		
Drukkers en Boekbinders mat.	48360	4297	E	3750
			D	4743
			Zn	2502
Lijm	5299	('12) 138		
		('11) 213		
Kokosolie	20931	44		
Raapolie	1658	5		
Lijnolie	57136	338	E	56659
Oker	8330	10		
Terpentijn	21200			
Vernis	29168	629	E	25562
			V	2638
Waterverf	12932	103		
Verfwaren n. a. g.	136842	3837	E	('12) 119794
				('11) 98765
			V	8795
			D	2964
Verpakkingsmateriaal	2393	307		
Houtwol- en stof	4068	951		
Kwikzilver	28196	('12) —		
		('11) 422		
Bindgaren	28407	15		
Papieren zakken	36719	252	E	29806
			V	6024
			D	333
Behangselpapier	39509	241	E	33854
			D	3699
			V	('12) 879
				('11) 1
			B	698
Drukpapier	193201	893	E	110358
			C	51359
			Zn	7581
Pakpapier	71297	('12) 540	Zn	24361
		('11) 1151	B	3141
			D	15090
			R	('12) 3438
				('11) 801
Schrijfpapier	121603	('11) 1896	E	102557
		('11) 1896		

[1]) **E** = Vereenigd Koninkrijk, **A** = Australië, **C** = Canada, **Z** = Nieuw-Zeeland, **EI** = Britsch-Indië, **Ma** = Mauritius, **Ce** = Ceylon, **D** = Duitschland, **V** = Vereenigde Staten van Noord-Amerika, **B** = België, **F** = Frankrijk. **M** = Madagascar, **O** = Oostenrijk-Hongarije, **S** = Spanje, **P** = Portugal, **PA** = Portugeesch Oost-Afrika, **J** = Japan, **Ch** = China, **R** = Rusland, **N** = Noorwegen, **Zw** = Zwitserland, **Zn** = Zweden, **Dn** = Denemarken, **Br** = Brazilië, **CR** = Costa Rica, **I** = Italië.

ARTIKELEN.	Totaal-invoer.	Invoer uit Nederland en (NI) Nederl. Indië.	Invoer uit Andere (landen. [1])
	£	£	£
Drukinkt	11555	420	E 8650
			D 1428
			V 931
Andere inkt.	8340	22	
Straatsteenen	5943	('12) 161	
		('11) 317	
Dakpannen	2834	45	
Asfalt en bitumen	5066	300	
Teer	24193	2	
Tin (in platen).	57881		
„ (in staven of schuitjes).	12988	28	
„ (bewerkt)	43405	('12) 64	
		('11) 203	
Paraffinewas	190465	220	EI 29182
Stearine	49915	('12) 5094	B 8828
		('11) 8388	
Zink (onbewerkt).	124519	95	D 116046
Kurken	26147	47	E 16432
			S 6242
F. Kantoorbehoeften, Huishoudelijke, medicinale e.a. artikelen.			D 1022
			P 1047
			F 1018
Mandenwerk	14082	5	
Artikelen van geel koper.	41124	147	
„ „ rood „	5086	27	
Borstelwerk	67094	171	E 46197
			D 9050
			F 2579
			C 2552
			O 2184
			V 1730
			B 1477
Kaarsen [2])	13680	76	E 12481
			D :52
			B 680
Uurwerken	90934	134	
Apothekers waren	153044	477	
Geneesmiddelen (alcohol hd.).	26457	47	
„ (andere)	96460	164	
Drogerijen n.a.g.	114103	732	
Drogist-artikelen	67624	132	
Porcelein en Aardewerk	150741	482	E 104121
			D 34813
			J 4981
			O 3693
			B 7702
			Ch 531
Geëmailleerde ijzerwaren	86383	('12) 1444	D 55142
		('11) 3817	E 26745
Welriekende oliën (alc.h.).	17716	54	
„ (vluchtige en geparf.)	19206	150	
„ (andere)	2410	9	
Parfumerie (alcoh.houd.)	22260	104	
„ (andere)	57619	14	

ARTIKELEN.	Totaal-invoer.	Invoer uit Nederland en (NI) Nederl. Indië.	Invoer uit Andere landen. [1])
	£	£	£
Schilderijen	20067	('12) 1214	
		('11) 2555	
Schilderijlijsten.	5794	20	
Meubelen n.a.g.	324188	894	E 208035
			C 12974
			V 48362
			B 7744
Glaswerk (geen vensterglas).	63187	('12) 647	D 20320
		('11) 969	E 18271
			B 15411
			O 4333
			V 2259
			F 971
Messen e.d.	160404	294	
Kachels, fornuizen en haarden	85952	14	Zn 13271 (fornuizen)
Lampen	46922	53	
Stijfsel.	29230	1280	E ('12) 22512
			('11) 19747
			B 2947
			D 1613
Huishoudzeep [2])	68292	57	
Toiletzeep	42090	40	
Boeken (gedrukt) [2])	276975	('12) 10452	E 254917
		('11) 11190	V 5343
			D 2884
Muziek „	10035	17	
Kartonnen doozen	28940	322	E 23079
			D 4573
			V 468
Speelkaarten	4324	1	
Gravures, litho's enz.	1525	('12) 7	
		('11) 40	
Landkaarten	4955	25	
Schoolbeh. en kerksieraden	25106	218	
Drukwerk n.a.g. [2])	172204	1843	E 135724
Kantoorbehoeften(excl.schrijf-machines) n.a.g.	85287	3248	
Tabakspijpen	43081	80	F 20808
Rookers-artikelen n.a.g.	24335	169	
Speelgoed	75822	237	D 44364
Galanterieën	48439	('12) 133	
		('11) 330	
Beeldhouwwerk	5914	3155	
Zinkenartikelen	('12) 317	('12) 80	
	('11) 1798	('11) 41	
Bijouterie.	175782	12	E 165846
Zilverwerk	144636	237	E 122239
Rijwielen en onderd. daarvan.	228452	426	E 208035
Motorrijwielen en onderd. d.v.	154236	67	E 136553
Automobielen en onderd. d.v.	557924	172	E 309915
			V 144005
			C 50222
			D 33392
			F 26854

[1]) **E** = Vereenigd Koninkrijk, **C** = Canada, **EI** = Britsch-Indië, **D** = Duitschland, **V** = Vereenigde Staten van Noord-Amerika, **B** = België, **F** = Frankrijk, **O** = Oostenrijk-Hongarije, **S** = Spanje, **P** = Portugal, **J** = Japan, **Ch** = China, **Zn** = Zweden, [2]) Afnemende invoer als gevolg van plaatselijke productie.

99

Wij bedoelen: een permanente tentoonstelling van artikelen, die verkocht worden op de Zuid-Afrikaansche markt, ingevoerd uit de meest verschillende landen van alle werelddeelen, voorzien van alle gegevens, welke de Nederlandsche industrieelen kunnen inlichten omtrent de wijze, waarop zij met hun producten tegen de reeds van elders ingevoerde artikelen in Zuid-Afrika kunnen concurreeren.

Terwijl de Engelsche monster-tentoonstelling slechts enkele warensoorten bevatte, verschillende plaatsen bezocht en van jaar tot jaar anders zal zijn ingericht, zou de Nederlandsche tentoonstelling permanent kunnen zijn, gevestigd steeds op de zelfde plaats (omdat de korte Nederlandsche afstanden rondreizen niet noodzakelijk maken), b.v. te Amsterdam, en zoo algemeen mogelijk, bevattend zooveel mogelijk waren-soorten en zich dus op den duur uitbreidend.

Nederland tracht reeds met tal van artikelen Zuid-Afrika binnen te dringen, soms met goed, voor 't meerendeel nog met gering gevolg. Wij geven op bl. 7—10 een uitvoerige tabel van tal van waren-soorten, die van uit Nederland in Zuid-Afrika worden ingevoerd, met de bedragen van den invoer gedurende 1912 en, ter vergelijking, de bedragen, waarvoor andere invoerende landen voor dezelfde artikelen in de statistieken voorkomen. Wij meenen op die wijze een overzichtelijk beeld te hebben gegeven van wat Nederland in de Zuid-Afrikaansche markt *heeft bereikt* en wat het nog *bereiken kan*. In enkele gevallen leek het gewenscht, ook cijfers voor 1911 te geven, waar vermeerdering of vermindering bij den invoer meer dan gewone aandacht waard was.

In onze volgende uitgave hopen wij uit, of naar aanleiding van, het verslag van R. Sothern Holland nog eenige opmerkingen aan onze lezers voor te leggen.

Jingoïsme en Profijt.

Door den bekenden financier Sam. Marks, een grootgrondeigenaar in Transvaal, is een Maatschappij opgericht, die groote uitgestrektheden grond in het Westen van Transvaal zal exploiteeren, door er immigranten uit Europa als pachters of boeren op te plaatsen. Een der commissarissen van de Maatschappij is Generaal de la Rey. Als Directeur zal optreden de heer MacDonald, die een goede positie aan het Transvaalsche Landbouwdepartement, waaraan een hoog pensioen verbonden was (hij is een van de duur betaalde en goedverzorgde hoofd-ambtenaren, die door Lord Milner in Zuid-Afrika zijn gebracht) opgeeft om zich geheel aan de colonisatie van Transvaal te wijden. M. a. w., deze Maatschappij zal dienen om te trachten, de oude plannen van lord Milner ten uitvoer te brengen en zooveel mogelijk Engelsche boeren en boeren-arbeiders op het Transvaalsche platteland te vestigen. Bij dit reusachtige schema verwondert het ons alleen, dat Gen. de la Rey bereid kon worden gevonden, zijn naam aan deze o. i. anti-nationale onderneming te leenen. Dat Sam. Marks de onderneming op touw heeft gezet, bewijst reeds, dat hij den tijd gekomen acht om zijn grondbezit te kapitaliseeren en dat hij dus van meening is, dat de vooruitzichten van den landbouw goed zijn en grondprijzen voor in cultuur gebrachte gronden in Transvaal voortdurend zullen stijgen; het bewijst ook, dat deze slimme financier landbouw en veeteelt in Zuid-Afrika een goede geldbelegging acht. Misschien zullen de vrienden van het Afrikaansche volk in Nederland hieruit de conclusie willen trekken, dat er voor hen in dezelfde richting ook nog wel een voordeelig, en voor het Z.-A. volk nuttig werk te doen valt.